Îmânımızın Bu Âlemdeki Şâhidi: Merhamet

Osman Nûri TOPBAŞ - Şebnem Dergisi - 01.02.2014 - Sayı:108 - Sayfa:020

Merhamet, îmânın en büyük lûtuf meyvesidir. Kur'ân-ı Kerîm'de, kendisini bizlere en çok **"Rahmân"** ve **"Rahîm"** esmâsıyla tanıtan Cenâb-ı Hak, **Peygamber** -sallallâhu aleyhi ve sellem- **Efendimiz'i de "Raûf"** ve **"Rahîm"** yani **çok şefkat ve merhamet sahibi** olarak takdîm etmektedir. Böylece **O'nun ümmetinin de merhamet sâhibi olmasını arzu buyurmaktadır.**

Nitekim âyet-i kerîmede:

"…Mü'minlere (şefkat ve tevâzû) **kanadını indir."** (el-Hicr, 88) buyurmak sûretiyle **Cenâb-ı Hak, Peygamber Efendimiz'in şahsında mü'minlerin de birbirlerine karşı çok şefkatli ve merhametli olmalarını emretmiştir.**

Ayrıca "Allah" diyen bir kalbin; merhametten ve onun fiilî tezâhürleri olan infak ve hizmetten nasipsiz olması düşünülemez. Kâmil bir mü'min, başta insan olmak üzere mahlûkattan hiçbirinin sesli veya sessiz feryâdına bîgâne kalamaz, elinden gelen hiçbir şeyi esirgeyemez.

Bu hususta bir mü'minin sahip olması gereken kalbî derinlik ve inceliği, **Şeyh Sâdî**, *Bostan* adlı eserinde, başından geçen bir hikâye ile şöyle îzah etmektedir:

"**Bir yıl Şam'da öyle bir kıtlık oldu** ki, âşıklar aşkı unuttular. Gökyüzü yeryüzüne karşı öyle hasis davrandı ki, ekinler ve hurma ağaçları dudaklarını bile ıslatamadılar. Ne kadar pınar varsa hepsi kurudu. Yetimlerin sıcak gözyaşlarından başka bir damla su kalmadı.

Bulutlar, sanki buhar olmuştu. **Bacalardan tüten ise yoksulların âhından başka bir şey değildi.**

Ağaçlar kurumuş, çıplak fakirlere dönmüştü. Güçlü, kuvvetli kişiler tâkattan düşmüş, âciz kalmışlardı. Bahçelerde gölge ve dağlarda yeşillik kalmamıştı.

Vaziyet böyle iken, bir gün yanıma bir dostum geldi. Bir deri bir kemik kalmıştı. Hâlbuki zengin, kudretli, şan ve şeref sahibi, hem de cüsseli bir insandı. Bu sebeple hâlini görünce çok şaşırdım. Kendisine:

«–**Ey güzel huylu dostum; ne oldu, nasıl bir felâkete uğradın? Gördüğüm bu zayıf, bitkin ve kederli hâlinin sebebi nedir?..**» diye sordum.

Dostum ise bana hayret içinde derin derin baktı. Sonra üzgün bir şekilde şöyle cevap verdi:

«–**Dostum! Kederimin sebebini bilmiyorsan, bu ne gaflet! Biliyorsan niçin soruyorsun? Görmüyor musun ki, felâket son raddeye vardı. Ne gökten yere yağmur iniyor, ne yerden göklere, âh edenlerin feryâdı yükseliyor!**»

Îmânımızın Bu Âlemdeki Şâhidi: Merhamet

Osman Nûri TOPBAŞ - Şebnem Dergisi - 01.02.2014 - Sayı:108 - Sayfa:020

Ona dedim ki:

«–Biliyorum! **Fakat bu kıtlık, seni niye bu kadar teessüre gark ediyor ki?** Zehir, panzehirin bulunmadığı yerde adam öldürür. Başkası yoksulluktan ölebilir. **Fakat sen yoksul değilsin ki... Senin her şeyin var.** Dünyayı tufan kaplasa bundan ördeğe bir zarar gelir mi?»

Bunun üzerine o **kemâl ehli dostum**, **âlimin câhile bakması gibi, önce beni baştan aşağı süzdü ve sonra da bana pek gücenmiş olduğunu da ifâde edercesine, mânâlı mânâlı dedi ki:**

«–Farz et ki ben denizin kıyısındayım ve çok sevdiğim dostlarım da denizde boğuluyor. Söylesene, bu durumda müsterih olabilir miyim? Yüzümün solgunluğu yoksulluktan değildir. Benim yüzümü sarartan, yoksulların ıztırabıdır. Akıllı bir insan ne kendisinde ne de başkalarında bir yara görmek ister. Hamdolsun benim bir yaram yok, ama başkalarında bir yara gördüğüm vakit titriyorum, vücudum sarsılıyor. Zira vicdan sahibi olan, kendi âzâsında bir yara görmek istemediği gibi, Allâh'ın diğer mahlûkâtında da görmek istemez. Bir düşünsene, bir hastanın yanında bulunan kimse sıhhatte bile olsa içi rahat edebilir mi? Zavallı, fakir bîçârelerin hâlini gördükçe, yediğim her bir lokma bana zehir oluyor, dert oluyor. Hemcinslerini sefâlette gören bir insan, gülistanda eğlenebilir mi hiç? Zira ağlayan birini gördüğümde, benim de gözüm nemleniyor.»"

Unutulmamalıdır ki **merhamet, îmânımızın bu âlemde şahidi olan ve bizi kalben Rabbimiz'e yaklaştıran ilâhî bir cevherdir.**

Merhamet, bizlere ihsân ve ikrâm edilmiş olan her nimeti, bu nîmetlerden mahrum olan kimselerle gönül hoşnutluğu içinde paylaşabilmektir. Diğer bir ifâdeyle merhamet, başkalarının mahrûmiyetini telâfî için, gece gündüz demeden onların yardımına koşmaktır.

Bu sebeple denilebilir ki; **dertli bir insan karşısında gönlün ıztırap duyması ve merhamet duygularının coşması, insanda hassas bir kalbin varlığının ilk alâmetidir.**

Nitekim âlemlere rahmet olarak gönderilen **Peygamber** -sallallâhu aleyhi ve sellem- **Efendimiz**'in, bu hâlin müstesnâ bir zirvesini teşkil ettiğini **Cerir bin Abdullah** -radıyallâhu anh- şöyle anlatmaktadır:

"Bir gün erken vakitlerde **Rasûlullah** -sallallâhu aleyhi ve sellem-**'in huzûrunda idik.** O esnâda **Mudar Kabîlesi'nden**, kılıçlarını kuşanmış, **perişan bir topluluk çıkageldi.** Gelenlerin üzerinde kaplan derisine benzeyen, alaca çizgili basit bir aba vardı. Bu abayı delerek başlarından geçirmişlerdi. Fakat **neredeyse çıplak vaziyetteydiler.**

Îmânımızın Bu Âlemdeki Şâhidi: Merhamet

Osman Nûri TOPBAŞ - Şebnem Dergisi - 01.02.2014 - Sayı:108 - Sayfa:020

Onları bu derece fakir görünce Allah Rasûlü'nün yüzünün rengi değişti. Hemen evine girdi. Sonra da çıkıp **Bilâl**'e **ezân okumasını emretti**, o da okudu. Sonra Bilâl kâmet getirdi ve Efendimiz namaz kıldırdı. **Akabinde bir hutbe îrâd ederek şu âyet-i kerîmeyi okudu:**

«Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan zevcesini var eden ve ikisinden pek çok kadın ve erkek meydana getiren Rabbiniz'e hürmetsizlikten sakının! Allah şüphesiz hepinizi görüp gözetmektedir.» (en-Nisâ, 1)

Sonra da şu âyeti okudu:

«Ey îmân edenler! Allah'tan korkun, herkes yarın için ne hazırladığına baksın!..» (el-Haşr, 18)

Daha sonra:

«–Her bir fert altınından, gümüşünden, elbisesinden, bir ölçek bile olsa buğdayından, hurmasından sadaka versin. Hattâ yarım hurma bile olsa sadaka versin!» **buyurdu.**

Bunun üzerine **Ensâr'dan bir adam, ağırlığından dolayı neredeyse kaldırmaktan âciz kaldığı, hattâ kaldıramadığı bir torba getirdi.** Ahâlî birbiri peşine sökün edip sıraya girmişti. **Sonunda yiyecek ve giyecekten iki yığın oluştuğunu gördüm. Baktım ki Rasûl-i Ekrem Efendimiz'in yüzü gülüyor, sanki altın gibi parlıyordu…"** (Müslim, Zekât, 69)

Şu fânî hayatın sonsuz zevkini tadabilmek, Rasûl-i Ekrem -sallallâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz gibi, gönül bahçelerinden şefkat, merhamet, cömertlik ve fedakârlık rayihası çıkarabilmekle mümkündür.

Bu sebeple bizler de elimizdeki nîmetleri muhtaçlarla paylaşalım ki, memnun ve mesrûr ettiğimiz gönüller, dünyada gönül feyzimiz, âhirette imdâdımız, Cennet'te saâdetimiz olsun. Zira kardeşlik de bunu gerektirir.

Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem- şöyle buyuruyorlar:

"Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, haksızlık yapmaz, onu düşmana teslim etmez. Müslüman kardeşinin ihtiyacını gideren kimsenin Allah da ihtiyacını giderir. Kim bir müslümandan bir sıkıntıyı giderirse, Allah Teâlâ o kimsenin kıyamet günündeki sıkıntılarından birini giderir. Kim bir müslümanın ayıp ve kusurunu örterse, Allah Teâlâ da o kimsenin ayıp ve kusurunu örter." **(Buhârî, Mezâlim, 3; Müslim, Birr, 58)**

Bir müslümanın ihtiyacını gideren kimsenin ihtiyaçlarını da Cenâb-ı Hakk'ın gidereceğinin vaad edilmesi, bu davranışın ne kadar faziletli olduğunu

anlamamıza yeterli bir delil teşkil etmektedir. Diğer bir **hadîs-i şerîf**lerinde de **Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:**

"Cennetlikler üç gruptur. *Bunlar:*

–Âdil ve hizmetli bir devlet başkanı,

–Yakınlarına ve müslümanlara karşı merhametli ve yufka yürekli olan kişi ve

–Âilesi kalabalık olduğu hâlde haram kazançtan sakınıp kimseden bir şey istemeyen adamdır." (Müslim, Cennet, 63)

Mevlânâ Hazretleri şöyle buyurmuştur:

"Fakr u zarûret içinde boğulan gönüller, dumanla dolu bir eve benzer. Sen onların derdini dinlemek sûretiyle o dumanlı eve bir pencere aç ki, onun dumanı çekilsin, senin de kalbin yumuşayıp rûhun incelsin."

Yine **Rasûlullah**-sallallâhu aleyhi ve sellem-**Efendimiz** bir hadîs-i şerîflerinde şöyle buyuruyorlar:

"Hayâtım sizin için hayırlıdır; bazı hâdiseler yaşarsınız, bunun üzerine size ilâhî vahiy ve hükümler indirilir. Vefâtım da sizin için hayırlıdır. Amelleriniz bana arz edilir. Güzel bir amel gördüğümde Allâh'a hamd ederim, kötü bir şey gördüğümde de sizin için Allâh'a istiğfar ederim." (Heysemî, IX, 24)

Bu sebeple bize düşen, amellerimizin arz edildiği Âlemler Sultânı Efendimiz'i hoşnûd edecek olan güzel ameller sergileyebilmektir. Çünkü O'nu tebessüm ettirebilmek, Cenâb-ı Hakk'ın rızâsına nâil olmak demektir.

Baktığımız zaman **bütün evliyâullâhın fârik vasfının da, şefkat ve merhamet olduğunu görürüz. Merhametin baş düşmanı ise, israf ve pintiliktir. İsraf, sadece kendine ve aşırı derecede harcamaktır. Bu sebeple denilmiştir ki; «İsrafta hayır, hayırda ise israf yoktur.»**

Hazret-i Ali -radıyallâhu anh- da şöyle buyurmuştur:

"Zenginlerin israfı ölçüsünde fakirler aç kalır."

Cimrilik ise aslî ihtiyacından fazlasını kendine biriktirmektir. İkisi de bencillik ve hodgâmlık tezâhürüdür. **Dünya malının, ilk insandan beri kimseye yâr olmadığı bir hakikatken, insanoğlunun birkaç günlük tasarrufuna verilmiş olan mâl ile kibirlenmesi ve bunun neticesinde de ya cimriliğe kalkışması ya da isrâfa sürüklenmesinin, kişiyi son derece kötü bir âkibete dûçâr edeceği muhakkaktır.**

Hikmet ehli bir zât bunu şöyle açıklar:

Îmânımızın Bu Âlemdeki Şâhidi: Merhamet

Osman Nûri TOPBAŞ - Şebnem Dergisi - 01.02.2014 - Sayı:108 - Sayfa:020

“Bir kul öldüğünde, malı husûsunda iki musîbetle karşılaşır ki, daha önce bunlar gibisini hiç görmemiştir:

Birincisi; bütün malının elinden alınmasıdır. Diğeri de; bütün malı elinden gitmesine rağmen bunların hepsinden tek tek hesâba çekilmesidir.”

Bir insan için, üstelik kendisine fayda vermeyen bir maldan dolayı hesâba çekilmek ne kadar da hazin bir durumdur. Allah Rasûlü-sallallâhu aleyhi ve sellem-Efendimiz bu durumdakiler için şöyle buyurmuştur:

“Yazıklar olsun, yazıklar olsun o kimseye ki, ehl ü ıyâlini hayır (servet) üzere bırakır da, kendisi Rabbinin huzûruna şerle (kazandıklarının hesap yüküyle) varır.” (Süyûtî, *el-Câmiu’s-Sağîr*, no: 9693)

Yani mîrasçılarına büyük bir servet bırakır, fakat kendisi, malı helâl yoldan kazanmadığı, malıyla hayır işlemediği ve evlâtları da malını kötü yollarda kullandığı için huzûr-i ilâhîye günahkâr bir şekilde çıkar.

İslâm âlimleri de, yeryüzünün herhangi bir bölgesinde zulüm gören, esir olan veya ezilen din kardeşlerine yardım etmeye muktedir olup da yardım etmeyen müslümanların, büyük bir günâha girecekleri husûsunda ittifak hâlindedirler.

Velhâsıl **Yüce Rabbimiz, kulundan merhamet, şefkat, diğergamlık, cömertlik ve hizmetle müzeyyen bir kulluk hayatı arzu etmektedir.**

Cenâb-ı Hak, bizleri dâimâ Peygamber Efendimiz’i tebessüm ettirecek güzel hâllerle hâllendirsin. Bütün mahlûkâta karşı şefkat ve merhameti gönüllerimizin bitmez tükenmez hazinesi eylesin…

Âmîn…

Kadın ve Âile Dergisi
Şebnem